

ENERGIGASER – REGELVERK OCH STANDARDER

ENERGIGASER — REGELVERK OCH STANDARDER

Svenskt Gastekniskt Center AB
Malmö
2006

gasakademien.se

1:a upplagan 2006
Copyright © 2006, Svenskt Gastekniskt Center AB
Layout och produktion: GLN Reklambyrå AB, Malmö
i samarbete med Ringsberg & co Reklambyrå AB, Malmö
Tryckeri: KFS AB, Lund
Typografi: Helvetica och Sabon
Papper: Tryckt på Xerox Colour Impression 100 g. Svanenmärkt. ISO 14001.
ISBN 91-85207-04-7

gasakademien.se

FÖRORD

Regelverk och standarder ingår i en serie av faktahandböcker som går under benämningen GasAkademin.

Syftet med denna skrift är att ge en överblick över lagar, förordningar, föreskrifter, normer, anvisningar etcetera som direkt eller indirekt styr uppbyggnaden och driften av energigassystem. Skriften skall visa det huvudsakliga innehållet i respektive regel samt ge en inblick i tillstånds- och tillsynsförfarandet kring energigasanläggningar.

Skriften vänder sig till personer som är eller kommer att bli engagerade i verksamhet med gas. Detta gäller speciellt personer inom gasföretag samt industri som utnyttjar eller kommer att utnyttja energigaser.

Utgivningen har möjliggjorts genom ekonomiska bidrag från Statens Energimyndighet, E.ON Gas Sverige AB, Nova Naturgas AB, Göteborg Energi AB, Lunds Energi AB, Öresundskraft AB, AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad samt Svenska Gasföreningen. Sammanställning av skriften har gjorts av Svenska Gasföreningen. Ett speciellt tack för värdefulla bidrag och synpunkter riktas till Bertil Rosengren, E.ON Gas Sverige AB, Lars Synnerholm, Räddningsverket och Jan Sandqvist, Svenska Statoil AB.

Till såväl sponsorer som dem som bidragit med material vill vi rikta ett varmt tack.

Malmö i augusti 2006

SVENSKT GASTEKNISKT CENTER

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Förord	
1.	INTRODUKTION	11
2.	ÖVERSIKT ÖVER DET SVENSKA REGELVERKET	12
3.	ÖVERSIKT ÖVER DET EUROPEISKA REGELVERKET	14
3.1	Allmänt	14
3.2	Direktiv som påverkar energigasbranschen	15
3.3	Märkning enligt EG-direktiv	17
3.4	Individuellt godkännande av gasapparater	18
4.	STANDARDISERING	19
4.1	Allmänt	19
4.2	Svensk standardisering	19
4.3	Europeisk standardisering	20
4.4	Övrig internationell standardisering	21
5.	MYNDIGHETER OCH KONTROLLORGAN	22
5.1	Allmänt	22
5.2	Myndigheter	22
5.3	Kontrollorgan	24
6.	BRANSCHORGANISATIONER	26
6.1	Allmänt	26
6.2	Svenska organisationer	26
6.3	Internationella organisationer	27
7.	REGELVERKET	29
7.1	Allmänt	29
7.2	Lagar och förordningar	29
7.3	Föreskrifter	33
7.4	Branschnormer och branschanvisningar	33
8.	MYNDIGHETSKONTROLL OCH ÖVRIG KONTROLL	35
8.1	Allmänt	35
8.2	Kontroll av planerad anläggning (Tillstånd)	36
8.2.1	Kontroll av planerad anläggning enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)	36
8.2.2	Kontroll av planerad anläggning enligt plan- och bygglagen (PBL)	38
8.2.3	Kontroll av planerad anläggning enligt miljöbalken (MB)	40

8.2.4	Kontroll av planerad anläggning enligt naturgaslagen (Koncession)	43
8.2.5	Kontroll av planerad anläggning enligt lagen om vissa rörledningar (Koncession)	45
8.2.6	Kontroll av planerad anläggning enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen)	45
8.2.7	Kontroll av planerad anläggning enligt arbetsmiljölagen (AML)	47
8.2.8	Kontroll av planerad anläggning enligt ellagen (EL)	47
8.2.9	Kontroll av planerad anläggning enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO)	48
8.2.10	Kontroll av planerad anläggning enligt lagen om transport av farligt gods	48
8.3	Kontroll av färdig anläggning	48
8.3.1	Kontroll av färdig anläggning enligt LBE (Avsugning)	48
8.3.2	Kontroll av färdig anläggning enligt PBL (Slutbevis)	48
8.3.3	Kontroll av färdig anläggning enligt AML (Installationsbesiktning)	49
8.3.4	Kontroll av färdig anläggning enligt NL	50
8.3.5	Kontroll av färdig anläggning enligt lagen om vissa rörledningar (Drifttillstånd)	50
8.3.6	Kontroll av färdig anläggning enligt EL (Elbesiktning)	50
8.3.7	Kontroll av färdig anläggning enligt lagen om transport av farligt gods	50
8.4	Kontroll av anläggning under drift	50
8.4.1	Kontroll av anläggning under drift enligt LBE	50
8.4.2	Kontroll av anläggning under drift enligt PBL	51
8.4.3	Kontroll av anläggning under drift enligt MB	51
8.4.4	Kontroll av anläggning under drift enligt NL	51
8.4.5	Kontroll av anläggning under drift enligt lagen om vissa rörledningar	51
8.4.6	Kontroll av anläggning under drift enligt Sevesolagen	51
8.4.7	Kontroll av tryckkärl enligt AML (återkommande besiktning)	51
8.4.8	Kontroll av anläggning under drift enligt EL	52
8.4.9	Kontroll av anläggning under drift enligt LSO	52
9.	MYNDIGHETSKONTROLL AV OLIKA ANLÄGGNINGSTYPER	54
9.1	Inledning	54
9.2	Transmissionsledningar för naturgas	54
9.2.1	Naturgasledningar	54
9.2.2	Mät- och reglerstationer för naturgas	55
9.3	Distributionsnät för naturgas	55
9.4	Gasinstallationer	56
9.5	Större gasolanläggningar	56
9.6	Mindre gasolanläggningar	58

9.7	Biogasanläggningar	60
9.8	Transport av farligt gods på väg och på järnväg	61
9.9	Gastankstationer	61
9.10	Gasdrivna fordon	62
9.11	Vätgasanläggningar	63
9.12	LNG-anläggningar	63
10.	DEFINITIONER	64
11.	FÖRKORTNINGAR	66
12.	KONTAKTER OCH HEMSIDOR	70
	Bilaga 1 - Föreskrifter och allmänna råd	72
	Bilaga 2 - Branschnormer, anvisningar	81

1 INTRODUKTION

Denna skrift skall ge en överblick över

- de lagar, förordningar, föreskrifter, anvisningar, standarder etc. som direkt eller indirekt styr uppbyggnaden och driften av energigasanläggningar och -system och som berör själva gasverksamheten,
- de myndigheter, branschorganisationer och andra organ som har kopplingar till regelverken samt
- tillstånds- och tillsynsförfarandet i anslutning till byggande och drift av olika typer av gasanläggningar.

Som energigaser räknas naturgas, gasol (LPG, propan-butan), biogas, stadsgas och vätgas.

Innehållet är koncentrerat till stationära anläggningar men vissa regler för gasdrivna fordon tas också upp. Vad gäller miljörelaterade regelverk kring förbränning av energigaser behandlas de mer detaljerat i GasAkademin's ”Energigaser och miljö”.

Skriften riktar sig i första hand till personer som i sin yrkesutövning behöver djupare kännedom om regelverk och deras tillämpning i det praktiska planerings-, anläggnings- och driftarbetet. Sådana personer kan finnas inom gasföretag, konsultföretag, byggföretag och tillverkande företag samt industrier som har eller kommer att utnyttja energigaser. Den vänder sig också till personer inom myndigheter, branschorganisationer med flera som vill ha en samlad översikt av regelverken inom energigasområdet.

Skriften skall även kunna användas som kurslitteratur vid fördjupade studier kring energigaser vid exempelvis tekniska högskolor.

Inledningsvis ges en summarisk beskrivning av regelsystemets och standardiseringssystemets uppbyggnad följt av uppgifter om de myndigheter och andra organ som svarar för framtagning av regelverken och efterlevnaden av desamma. Därefter ges en förteckning över de lagar och förordningar som har betydelse i sammanhanget. Slutligen beskrivs tillstånds- och tillsynsförfaranden, uppdelat dels efter lagar och dels efter olika typer av anläggningar. I bilagor finns mer detaljerade förteckningar över föreskrifter, branschnormer och liknande.

I skriften finns många förkortningar. I allmänhet förklaras en förkortning första gången den uppträder i texten. Alla förkortningar finns dessutom samlade i kapitel 11.

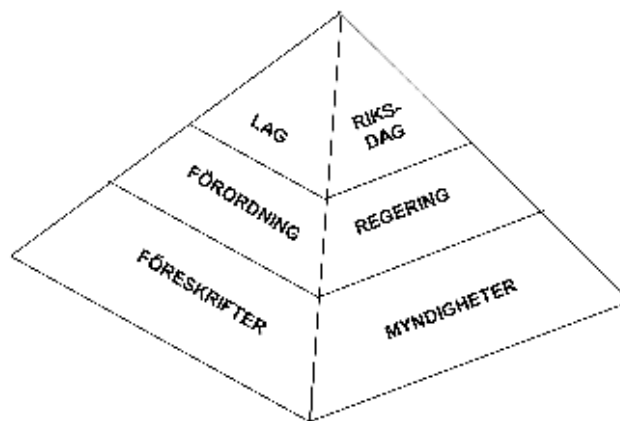
Regelverket är i ständig förändring, och det är naturligtvis alltid den senaste versionen av en lag, förordning eller föreskrifter som gäller vid nybygge och ombyggnad. Nya föreskrifter har i regel ingen retroaktiv inverkan på redan uppförda anläggningar. Myndigheterna har bra och användarvänliga hemsidor, där föreskrifterna finns att hämta. I slutet av den här skriften finns en förteckning över myndigheter och organisationer.

2 ÖVERSIKT ÖVER DET SVENSKA REGELVERKET

Precis som för många andra verksamheter i samhället är hantering och användning av energigas omgärdade av regler. Reglerna har inte tillkommit för att krångla till och försvåra för verksamhetsutövarna utan är i första hand till för att värna om skydd, hälsa och miljö och för att till exempel handel och samhällsplanering skall fungera bra.

Lagstiftningen består av lagar, förordningar och föreskrifter, se Figur 2.1. De är alla tvingande vilket innebär att de måste följas.

Figur 2.1. Svensk lagstiftning.

Lagar stiftas av riksdagen. De är oftast mycket generella och för den praktiska tillämpningen måste de kompletteras med mer detaljerade förordningar och föreskrifter.

Förordningar utfärdas av regeringen. I dessa anges vanligen vilka myndigheter som får uppdraget att utfärda föreskrifter, vilka myndigheter som skall lämna tillstånd, utöva tillsyn etc. Förordningar kan vara av varierande detaljeringsgrad.

Föreskrifter utfärdas av myndigheter inom deras respektive verksamhetsområden efter regeringens bemyndigande. De är i allmänhet ganska detaljerade.

Utöver lagstiftningen finns även icke tvingande **allmänna råd** från myndigheterna samt **normer, anvisningar** och **standarder** från bland annat branschorganisationerna. De ger exempel på hur komponenter och system kan byggas, användas och kontrolleras. Om man följer dem vet man att lagstiftningens bestämmelser är uppfyllda. Om man frångår en regel i en icke tvingande bestämmelse måste man kunna visa att lagens krav ändå är uppfyllda. Branschen kan dessutom själv ställa högre krav än lagstiftningen, men naturligtvis aldrig sänka kraven.

Innan nya förslag till lagar, förordningar och föreskrifter antas går de ut på remiss. Alla har då rätt att yttra sig och om berörd myndighet inte beaktar en remisspunkt måste detta motiveras.

Det svenska regelverket är anpassat till EG-direktiv, vilka närmare behandlas i efterföljande kapitel. I kapitel 7 samt i bilaga 1 beskrivs mer i detalj de lagar, förordningar och föreskrifter som berör gasverksamheten.

Figur 2.2. Här stiftas lagar inom energigasområdet.